

PISA

У ЦЕНТРИ УВАГИ

education policy education policy education policy education policy education policy education policy education policy

policy

40

Чи доступна дошкільна освіта тим, хто її найбільше потребує?

- ✓ Можливість дітей відвідувати заклади дошкільної освіти зазвичай позитивно впливає на результати їхнього подальшого навчання.
- ✓ Порівняно з даними 2003 р., у 2012 р. більше 15-річних учнів відповіли, що відвідували заклад дошкільної освіти не менше ніж один рік.
- ✓ Серед учнів, які відвідували заклади дошкільної освіти, спостерігається тенденція до збільшення розриву між тими, хто мав сприятливі передумови для навчання, і тими, хто їх не мав.

Майже в усьому діє принцип: чим краща підготовка, тим кращим буде результат. Так і в освіті. Діти, які в ранньому віці навчилися поводитись у групі й трохи читати, писати й рахувати, стають більш відкритими й готовими до шкільного життя, ніж їхні однолітки, які не відвідували дошкільні заклади. Тобто дошкільна освіта добре виконує свою функцію. І якби всі діти, незалежно від їхнього соціально-економічного статусу, мали доступ до високоякісної дошкільної освіти, то це б значно зменшило різницю в готовності їх до шкільного життя, що спостерігається унаслідок відмінностей в умовах, які вони мають у своїх сім'ях. На жаль, як засвідчують результати PISA-2012, надзвичайно багато учнів із несприятливими передумовами для навчання були позбавлені можливості в ранньому віці відвідувати дошкільні заклади.

Рівень відвідування закладів дошкільної освіти зростає.

Кожен наступний цикл PISA доводить, що 15-річні учні, які відвідували заклади дошкільної освіти, мають вищі результати навчання, ніж ті учні, які не відвідували їх. Така тенденція зберігається навіть після врахування соціально-економічних передумов для навчання учнів. Так, за даними PISA-2012, у країнах-членах ОЕСР, які брали участь у циклах PISA-2003 і PISA-2012, різниця між результатами тестування з математики цих двох груп учнів становить 51 бал. Цю різницю учень, що має нижчі результати, міг би подолати, якби додатково навчався в закладі середньої освіти більш ніж один рік.

У 2012 р. 93 % учнів у країнах ОЕСР повідомили, що вони відвідували заклади дошкільної освіти. 75 % учнів повідомили, що вони відвідували заклад дошкільної освіти понад один рік. У 36 із 40 країн та економік, які брали участь у PISA-2003 і PISA-2012, понад 80 % учнів повідомили, що вони відвідували заклади дошкільної освіти. Натомість 38 %, 46 % і 70 % учнів з в Індонезії, Тунісу й Туреччини відповідно повідомили, що вони не відвідували закладів дошкільної освіти.

Упродовж останніх 10 років значно більше дітей стали відвідувати заклади дошкільної освіти. У 2003 р. 69 % 15-річних учнів у країнах-членах ОЕСР (серед країн із порівнюваними даними 2003 й 2012 років) повідомили, що вони відвідували заклад дошкільної освіти понад один рік. У 2012 р. у цих країнах про таке повідомили 75 % учнів. Упродовж цього періоду в США суттєво збільшилася частка учнів, які відвідували заклади дошкільної освіти понад один рік, – на більш ніж 60 %. У Данії, Ірландії, Латвії, Швеції й Таїланді частка таких учнів збільшилася не менш ніж на 10 % у період з 2003 р. до 2012 р.

Зв'язок між результатами учнів у тестуванні PISA з математики та відвідуванням закладів дошкільної освіти суттєво збільшується

Різниця в результатах із математики між учнями, які повідомили, що вони відвідували заклад дошкільної освіти понад один рік, та учнями, які повідомили, що не відвідували закладу дошкільної освіти понад один рік

Примітки: Зміни різниці в результатах із математики в період із 2003 р. до 2012 р. (2012 – 2003) показано над назвами країн/економік. Показано тільки статистично значущі різниці.

Середній показник ОЕСР 2003 р. (OECD average 2003) порівнюється тільки з порівнюваними результатами з математики 2003 р. і пізніше.

Країни та економіки розташовано за різницею в результатах із математики між учнями, які у 2012 р. повідомили, що вони відвідували заклад дошкільної освіти (ISCED 0) понад один рік, та учнями, які у 2012 р. повідомили, що не відвідували закладу дошкільної освіти (ISCED 0) понад один рік, від найменшої різниці до найбільшої.

Джерело: ОЕСР, База даних PISA-2012, табл. IV.1.27.

StatLink: <http://dx.doi.org/10.1787/888932957403>

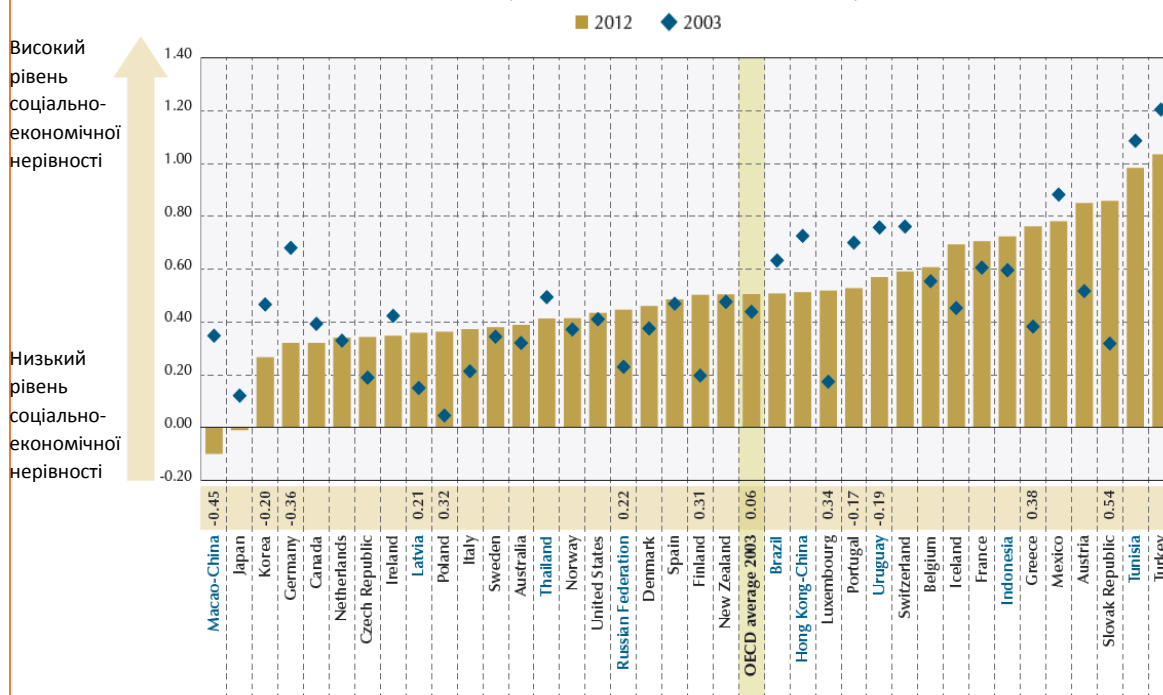
Учні, які могли б отримувати найбільшу користь від закладів дошкільної освіти, часто повідомляють, що вони не відвідували їх.

Порівняно з 2003 р., у 2012 р. більше 15-річних учнів повідомили, що відвідували заклади дошкільної освіти понад один рік. Проте частіше про це повідомляють учні зі сприятливими передумовами для навчання, ніж учні з несприятливими передумовами для навчання, а також учні, які навчаються в закладах освіти зі сприятливими передумовами для навчання учнів, ніж учні, які навчаються в закладах освіти з несприятливими передумовами для навчання. Наприклад, у 2012 р. у середньому 67 % учнів із несприятливими передумовами для навчання відвідували заклади дошкільної освіти понад один рік, тоді як серед учнів зі сприятливими передумовами для навчання про це повідомили 82 %.

Така різниця в показниках відвідування закладів дошкільної освіти між учнями зі сприятливими й несприятливими передумовами для навчання спостерігається майже в усіх країнах та економіках, які беруть участь у дослідженні PISA. Найбільша різниця спостерігається в Польщі – 48 %. У Португалії, Словацькій Республіці та Уругваї вона становить 25–30 %. Це означає, що ті учні, які могли б отримати найбільшу користь від відвідування закладів дошкільної освіти, а саме учні з несприятливими передумовами для навчання, насправді рідко відвідують їх. У період із 2003 р. до 2012 р. цей соціально-економічний розрив значно зріс у Словацькій Республіці й трохи менше у Фінляндії, Греції, Латвії, Люксембурзі, Польщі й Російській Федерації. Проте в таких країнах, як Німеччина, Корея, Макао (Китай), Португалія й Уругвай, цей розрив зменшився.

Соціально-економічний розрив між дітьми, які ходили до закладів дошкільної освіти, зростає

Різниця в індексах економічного, соціального й культурного статусу за шкалою PISA між учнями, які відвідували заклади дошкільної освіти понад один рік, та учнями, які повідомили, що не відвідували закладів дошкільної освіти понад один рік

Примітки: Зміни різниці в індексах економічного, соціального й культурного статусу за шкалою PISA в період з 2003 р. до 2012 р. (2012–2003) показано над назвами країн/економік. Показано тільки статистично значущі різниці. Середній показник OECD 2003 р. (OECD average 2003) порівнюється тільки з порівнюваними значеннями індексу економічного, соціального й економічного статусу за шкалою PISA країн-членів OECD 2003 р. і пізніше.

Показано тільки країни та економіки з порівнюваними даними PISA-2003 і PISA-2012.

Країни та економіки розташовано за різницею в індексах економічного, соціального й культурного статусу PISA між учнями, які у 2012 р. повідомили, що вони відвідували заклади дошкільної освіти (ISCED 0) понад один рік, та учнями, які у 2012 р. повідомили, що вони не відвідували закладів дошкільної освіти (ISCED 0) понад один рік, від найменшої різниці до найбільшої.

Джерело: OECD, База даних PISA-2012, табл. IV.1.27.

StatLink: <http://dx.doi.org/10.1787/888932957403>

Водночас різниця в результатах PISA між учнями, які відвідували заклади дошкільної освіти, та учнями, які не відвідували їх, також зростає в період 2003–2012 рр. У 2003 р. учні, які відвідували заклади дошкільної освіти, отримали в середньому на 40 балів більше, ніж учні, які не відвідували закладів дошкільної освіти. У 2012 р. така різниця зростає до 51 бала. Така різниця в результатах тестування PISA з математики зростає на більш ніж 25 балів у Чеській Республіці, Фінляндії, Греції, Ісландії, Італії, Люксембурзі, Словацькій республіці, Іспанії й Таїланді. У всіх цих країнах рівень вступу до закладів дошкільної освіти значно зріс у цей період. Наприклад, у Фінляндії, Люксембурзі й Португалії – більш ніж на 5 %.

Однією з причин такого збільшення різниці в результатах є те, що 15-річні учні, які не відвідували закладів дошкільної освіти, як правило, мають несприятливі соціально-економічні передумови для навчання. Отже, загальне зростання рівня відвідування закладів дошкільної освіти може вказувати на те, що учні, які у 2012 р. повідомили, що вони не відвідували закладів дошкільної освіти, мають несприятливі соціально-економічні передумови для навчання. Усе сказане вище свідчать, що відвідування учнем закладу дошкільної освіти має сильний зв'язок із його високими результатами з математики в майбутньому.

Узагальнення: У кожному циклі результати PISA доводять, що, незалежно від соціально-економічних передумов для навчання учнів, у 15-річному віці ті з них, хто відвідував заклад дошкільної освіти не менш ніж один рік, зазвичай отримують вищі результати з математики, ніж ті, хто не відвідував їх у ранньому віці. Крім цього, результати PISA показують, що до закладів дошкільної освіти набагато частіше йдуть ті діти, які вже й так мають сприятливі соціально-економічні передумови для навчання, а не ті, у кого цих передумов немає. Цей факт сигналізує про те, що країни мають докладати більше зусиль до забезпечення всіх сімей, особливо сімей із низьким соціально-економічним статусом, доступом до високоякісної дошкільної освіти й до інформації про такі освітні послуги поблизу місця їхнього проживання. Як державні, так і батьківські інвестиції в дошкільну освіту із часом дають свої плоди.

За більш детальною інформацією звертайтеся до Пабло Зойдо (Pablo Zoido, Pablo.Zoido@oecd.org).

Ознайомтеся із OECD (2013), *PISA 2012 Results, Excellence through Equity: Giving Every Student the Chance to Succeed* (Volume II), PISA, OECD Publishing, Paris за посиланням <http://www.oecd.org/pisa/keyfindings/pisa-2012-results-volume-II.pdf> і OECD (2013), *PISA 2012 Results: What Makes Schools Successful? Resources, Policies and Practices* (Volume IV), OECD Publishing, Paris за посиланням <http://www.oecd.org/pisa/keyfindings/pisa-2012-results-volume-IV.pdf>.

Відвідайте сайти:

www.pisa.oecd.org

www.oecd.org/pisa/infocus

Education Indicators in Focus

<http://www.oecd.org/edu/skills-beyond-school/educationindicatorsinfocus.htm>

Teaching in Focus

<http://www.oecd.org/edu/school/teachinginfocus.htm>

Читайте також:

Чи вміють 15-річні керувати грошима?